

RODA DE BERÀ ABANS I ARA

AUTORES:

**Francesca Parés
Imma Valls
Dolors Domènech**

**Carmen Torregrossa
Dolors Verdejo
Anna Cortadella**

1er del Penedès Curs 2022-2023

TREBALL DE RECERCA UIC

Tutor : Professor Albert Sabaté Morales

ÍNDIX DE CONTINGUTS

Situació, límits i extensió

Primers pobladors a Roda de Berà

Petjada dels Romans a Roda de Berà

Patrimoni rodenc

Orígens del nom de Roda

Agricultura i explosió immigratòria

El Roc de Sant Gaietà

Museu de la Ràdio i Luis del Olmo

FIC-CAT Festival Internacional de Cinema en Català (Entrevista a Sr. Barrero)

Festes i tradicions de Roda

Parròquia de Sant Bartomeu (Crònica de Josep Maria Nogués)

AGRAÏMENTS:

Volem agrair a tot el Professorat de Can Joliu que ens ha recolzat i ens ha ajudat en tot moment i amb totes les assignatures durant el curs, i especialment al professor i tutor del treball de recerca el professor Albert Sabaté per la seva implicació i orientació en aquest projecte.

També volem agrair a Josep M. Martorell i Coca i a la família de Marçal Soler i Morera , així com a l'Ajuntament de Roda de Berà pel reportatge de Luis del Olmo i també per les fotografies.

Especialment volem agrair al Sr. Antonio Barrero, fundador i President de FIC-CAT, per l'entrevista que ens ha concedit i per tot el que ens ha explicat tan bé sobre el Festival Internacional de Cinema en Català.

Cal agrair al Sr. Josep Maria Nogués Boronat (vinculat a la parròquia de Roda, coneixedor de la seva història i col·laborador de la revista BOI) per totes les explicacions sobre l'església de Sant Bartomeu i del museu Parroquial del qual n'és fundador.

Agraïments també a la Sra. Teresa Ferré Colet (regidora de cultura de l'Ajuntament de Roda de Berà) per cedir-nos fotografies històriques de Roda.

INTRODUCCIÓ:

Diversos són els motius que ha dut al nostre grup de recerca, tot i no tenir experiència acadèmica, a decantar-nos per fer aquest treball dedicat a Roda de Berà, però podem dir que el principal motiu ha estat poder aprofundir, encara més, a les seves arrels i vivències de molta gent que ha passat per aquestes terres i ha escrit així, la nostra història. Tot hi no tenir experiència hem treballat totes, colze a colze, recavant informació mitjançant llibres també a través d'informació digital i parlant amb persones del poble.

1- SITUACIÓ, LÍMITS I EXTENSIÓ

Situació de Roda, límits, extensió i població

2- PRIMERS POBLADORS DE RODA

El perquè es van aposentar a aquestes terres, el mitjà que tenien de vida, troballes, coves i els espeleòlegs que varen fer aquestes troballes.

3- PETJADA DELS ROMANS A RODA DE BERÀ

L'arc de Berà i qui i per què al van fer construir, d'on varen treure els materials pedres per fer-ho i en què ha esdevingut ara aquest espai.

4- PATRIMONI RODENC

Moltes són les torres i masies construïdes durant els segles IX i XI a Roda, però cal destacar algun mas, torre i castell dels quals avui encara en podem gaudir

5- ORÍGENS DEL NOM DE RODA

Roda i Berà eren dos pobles que vivien l'un de la pesca i l'altre de la pagesia. Per què es van unir?

6- AGRICULTURA I EXPLOSIÓ IMMIGRATORIA

El principal mitjà de vida de Roda era l'agricultura, que va passar per haver-hi un canvi tan radical?

7- EL ROC DE SANT GAIETÀ

Un bonic indret de Roda que ens transporta al Poble espanyol de Barcelona.

8- LUIS DEL OLMO

És una persona molt volguda a Roda que ha participat de l'esdevenir cultural del poble a través del Museu de la Radio i l'any 1972 va fundar un festival de la cançó mediterrània a aquesta localitat. Avui és fill adoptiu de Roda.

9- FIC-CAT

El Festival Internacional de Cinema en Català fundat pel Sr. Antonio Barrero i que aquest any se'n celebrarà la 15a edició..

10- FESTES I TRADICIONS

La processó del pa beneït i la coca del goig, una tradició que es remunta al segle XIX.

11- PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU

Crònica del Sr. Josep M. Nogués molt detallada de la construcció i rehabilitació de la parròquia de Sant Bartomeu d'ençà del segle XVI fins l'any 2022.

SITUACIÓ LIMITS I EXTENSIÓ

Roda de Berà és un dels 21 municipis de la comarca catalana del Tarragonès i fronterer amb el Baix Penedès. El municipi de Roda pertany al partit judicial del Baix Penedès. Limita al nord amb el terme municipal de Bonastre, al sud amb la mar Mediterrània, a l'est amb el terme municipal del Vendrell, i a l'oest ho fa amb el terme municipal de Creixell.

En els límits de la banda del nord (Bonastre) hi trobarem, des de l'oest cap a l'est, el conjunt de muntanyes de Bonastre, que van des de la punta del Tres Termes (punt de confluència dels termes de Roda, Bonastre i Creixell) a la punta de la Plana del Xim, o punta dels Quatre Termes, que és vèrtex geodèsic de primer ordre de 271,7 metres d'altitud i que marca la divisió dels quatre termes que hi conflueixen (Albinyana, Bonastre, Roda de Berà i El Vendrell). Molt a prop s'hi conserva una emblemàtica cisterna antiga coneguda pel nom de cisterna del Beu i Tanca. Segons el vilatans de Roda, aquest nom de Beu i Tanca va sorgir des que un pastor va anar a beure aigua a la cisterna va deixar la porteta oberta i va caure-hi un animal, aquest s'ofegà i l'aigua es va fer malbé, llavors hi van col·locar un cartell que deia "beu i tanca".

Actualment la població és de més de 8.000 habitants censats i a la temporada d'estiu pot arribar a tenir entre 45.000 i 47.000 aproximadament. La superfície del terme municipal de Roda és de 1.623 hectàrees que corresponen a 16,23 quilòmetres quadrats. El nucli antic del poble es troba a una altura de 57 metres sobre el nivell del mar. Roda gaudeix de boniques platges, entre elles, la platja Pallisseta de 140 m, la platja de la Punta d'en Guineu de 140 m i la platja Llarga de 1100 m. A la platja Llarga hi trobem tres càmpings de primera categoria. Segons l'Agència Catalana de l'Aigua, l'estat de l'aigua de les platges de Roda és excel·lent i li atorga la guardonada bandera blava.

PLATJA DE LA PUNTA D'EN GUINEU

CAMPING & BUNGALOWS RESORT

PRIMERS POBLADORS A RODA DE BERÀ

Els humans de la prehistòria cercaven com a condició, allà on s'establien, que hi hagués aliments, aigua i algun lloc on abrigar-se i protegir-se de les inclemències meteorològiques i dels atacs d'animals o dels mateixos humans.

En el terme municipal de Roda s'hi donaven aquestes condicions: hi havia aigua, terres per cultivar i pasturatge. La situació del territori per aquells homes i dones era extraordinària i la proximitat de la mar, excepcional per alimentar-se. També hi havia vetes de sílex per la fabricació d'armes i eines de sílex. El sílex també anomenat pedernal, és un material heterogeni. És a dir, no és pròpiament un mineral sinó una roca, per tant és extremadament dur.

Al terme de Roda de Berà s'hi han descobert tallers de sílex de superfície de tables entre el Neolític i l'Edat de Bronze. El més important es troba en un indret vora l'avenc del Merla, on l'any 1933, el pare Martín Grivé hi va trobar diversos micròlits. El pare Martín Grivé era un reconegut arqueòleg. L'any 1932, segons els seus diaris, conjuntament amb el també arqueòleg Pere Giró i Romeu, començaren a inspeccionar els jaciments de la comarca del Penedès.

L'any 1906, en Lluís Mallada i el mossèn Marian Faura (Barcelona 4 d'agost de 1886 – 18 de novembre de 1941) dugueren a terme dins la primera cambra de l'avenc del Merla la troballa de restes datables a l'Edat de Bronze. Les diverses peces, conservades des de fa anys al Museu de Vilafranca del Penedès, consisteixen en fragments de ceràmica a mà, malacologia (petxines), uns penjolls d'os i restes d'ossos humans i animals.

En el terme de Roda trobem tres coves força malmeses pel pas dels anys, dues coves naturals i un taller lític a l'aire lliure d'armes i eines de sílex. Entra les més singulars del terme rodenc, es troba la cova o l'avenc del Merla. És alhora la més coneguda i és present a tots els manuals d'espeleologia. Està situada prop de la carretera de Sta. Coloma a 800 metres de la masia del Merla, la cova es troba a 160 metres sobre el nivell del mar.

Així doncs, tenim mostres que acrediten l'existència de refugis i l'ocupació d'aquests llocs per part dels homes i dones de la Prehistòria (Paleolític superior i Neolític) d'ara fa uns 5.000 o més anys segons les troballes. No s'ha pogut confirmar l'època exacte

COVA DEL CRANI

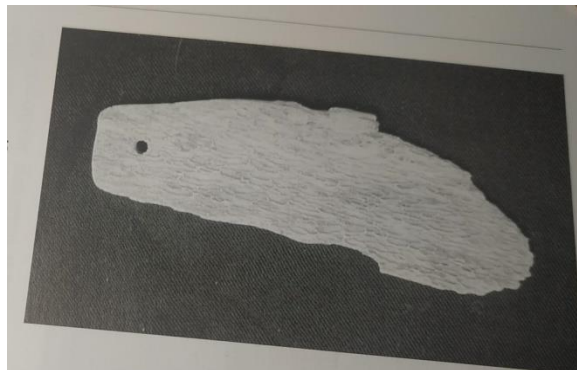

EINES DE LA PREHISTÒRIA

COVA DEL MERLA

Informació i fotografies: del llibre *Roda de Berà* col·lecció La Creu de Terme (2006)

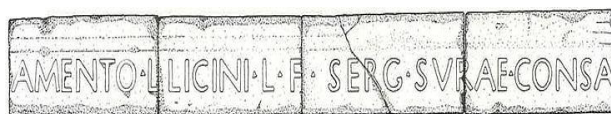

PENJOLL OSSI TROVAT A LA COVA DEL
MERLA, CONSERVAT AL MUSEU DE VILAFRANCA (Foto de Josep M. Martorell)

PETJADA DELS ROMANS A RODA DE BERÀ

L'any 218 aC, els romans van desembarcar a Empúries i van conquerir bona part del que avui dia és Catalunya, van considerar més pertinent assentar-se a la ciutat de Tàrraco (Tarragona). Els orígens de Tàrraco es troben en una petita guarnició romana que els germans Gneu i Publi Corneli Escipió deixaren durant la Segona Guerra Púnica, l'any 218 aC. Aquest primer assentament, situat al costat d'un *oppidum* ibèric, (lloc elevat o fortificació) aviat va esdevenir una important base militar que donà lloc a la ciutat de Tàrraco. En el seu pas per Roda, en l'anomenada Via Augusta, avui es correspon amb la ruta que traça la carretera N-340, van erigir-hi un arc, que va rebre el nom d'Arc de Luci Licini o Arc de la Via Augusta, avui conegut com Arc de Berà. Aquest arc va ser construït cap a mitjans del segle II dC, consagrat a l'emperador Trajà. Marc Ulpi Trajà; de la dinastia Antonina, va ser emperador romà des l'any 98 fins la seva mort l'any 117. Va néixer a la colònia romana d'Itàlica, avui Santiponce, a 8 km de Sevilla. Trajà va ser un prominent militar durant el regnat de l'emperador Domicià de la dinastia Flàvia, servint com *legatus legionis* a la *Hispania Tarraconensis*

Tradicionalment s'ha acceptat la teoria que l'Arc de Berà fou erigit pels hereus de Luci Licini Sura, general de Trajà, per tal de donar compliment a les seves testamentàries. L'argument fonamental que ha donat peu a l'existència d'aquesta hipòtesis és el coneixement documentat des del segle XVI de l'existència d'una inscripció en el fris del monument, la transcripció de la qual és: *EX TESTAMENTO L LICINI L F SERG SVRAE CONSACRATVM*. Rantentós-1994. Aquesta inscripció, com ens ha assenyalat el tutor d'aquest treball, s'ha de desenvolupar com *Ex testamento L (ucio) Licini L (uci) f (ilii).Serg (ia)Surae consecratum*. Aquest text es tradueix de la següent manera: *Pel testament de Luci Lucini Sura, fill de Luci, de la tribu Sèrgia, ha estat consagrat (aquest arc)*

FOTOS: EDCS

De planta rectangular, l'arc es recolza sobre dos podis amb sòcol. Les seves mides són 12'28 metres d'alçada, per 12 metres d'amplada i 2'34 de gruix. L'obertura central té una alçada de 10'15 metres i una amplada de 4'87 metres. Cadascun dels dos pilars de l'arc està guarnit amb pilastres estriades, rematades per capitells corintis que sostenen un entaulament.

Cal dir que l'Arc de Berà ha merescut diversos reconeixements nacionals i internacionals, com són els següents:

1-Monument Nacional l'any 1926 per una reial ordre ministerial.

2-Bé Cultural d'Interès Nacional

3-Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2000 (Bé Cultural d'Interès Nacional)
(Ajuntament de Roda de Berà)

Informació i Turisme de l'Ajuntament de Roda

Els habitants de Roda hem suposat sempre que la Pedrera d'on el seu dia es treballava els blocs de pedra de l'Arc de Berà, era la que es trobava en el mateix terme municipal de Roda, la pedrera de l'Elies, a l'Eixample rodenc i situada a uns 500 metres del nucli antic del poble i a uns 2 km. de l'emplaçament de l'Arc. Aquesta informació no ha pogut ser confirmada.

Actualment la Pedrera d'Elies és un espai cultural municipal on es fan concerts i projeccions cinematogràfiques.

Les restes romanes de Tàrraco són de gran importància per entendre la planificació i disseny urbanístic d'una etapa significativa de la història de les terres del mediterrani a l'antiguitat. Garantir la protecció adequada en una ciutat en constants canvis i creixement representa un esforç titànic. Cal valorar aquest esforç tant de mitjans com econòmics per continuar amb les excavacions, conservació i manteniment del nostre patrimoni.

ARC DE BERÀ

DETALLS DEL ARC, CAPITELLS CORINTIS

LA PEDRERA DE L'ELIES

LA PEDRERA EN ESPAI CULTURAL

FOTOS: AJUNTAMENT DE RODA

PATRIMONI RODENC

Les Torres del Cucurull, el Mas de Nin i el Castell de Berà

Aquestes construccions van erigir-se als segles IX i XI. A la part nord-occidental del terme s'hi conserven dues torres rodones de pedra d'una innegable antiguitat. Conegudes pels rodencs com a torres del Mas de Nin i del Cucurull per estar la primera adossada a l'esmentada masia i la segona al capdamunt del turó del mateix nom, podrien ser dues torres de vigilància, que segons la història forma part de la memòria oral del poble i que encara expliquen els ancians del poble rodenc, i servien per avisar i prevenir a la gent del poble de l'atac de pirates musulmans o bandolers autòctons.

La masia de Berà està situada a un penya-segat, tocant a l'ermita de la Mare de Déu de Berà, just segurament on fa 1000 anys, en temps dels musulmans (possiblement del *regne de taifes Banuqasim o a la de Banuamir* per la proximitat que hi ha de Roda a Tortosa (any 1080) (Extret de Viquipèdia), hi havia l'antic Castell de Berà i on fa uns altres 1000 anys (o sigui 2000 en total) hi havia hagut, suposadament, una fortificació romana. La vella masia, que la gent gran de Roda coneixia abans de la guerra civil i fins els anys 50, era una masia molt gran i probablement era allò que quedava dels antics castells, i per això tenia una torre quadrada i emmerletada, que avui encara es conserva totalment restaurada. Actualment és una residència privada del Banc d'Espanya.

TORRE DEL CUCURULL

MASIA DE MAS DE NIN

FOTOS: DE VIQUIPÈDIA

CASTELL DE BERA I ERMITA DEL MATEIX NOM Foto de Rafel García 1960

CASTELL DE BERÀ, AVUI RESIDÈNCIA PRIVADA

<-.+ FOTO: Viquipèdia

ORÍGENS DEL NOM DE RODA

El terme de Roda apareix documentat per primera vegada a la confirmació, per part del comte Ramon Borrell, de les donacions, exempcions i privilegis atorgats pel Papa Silvestre II de nom secular Roberto de Aurillac, d'origen occità (Gerbert d'Orlhac). Silvestre II va ser el primer papa (999-1003) a favor del monestir de Sant Cugat del Vallès. Un nou esment dels termes de Berà i Roda es registra el 1011 a l'acta de lliurament de la torre de Moja, fortalesa documentada el 981 i situada a Olèrdola (Alt Penedès) i el castell d'Albinyana a Sant Cugat. El lliurament el va fer la comtessa Ermessenda, regent del Principat de Catalunya. Ermessenda va emetre moltes cartes de franqueses. Les cartes de Privilegis i Franqueses van ser una concessió efectuada per un sobirà o senyor jurisdiccional als seus habitants, reconeixent unes llibertats o unes exempcions de càrregues i impostos. La finalitat era assegurar-se la fidelitat dels súbdits o atreure població cap a una nova vila

Unes de les més antigues a Catalunya foren les: Cardona (986), Barcelona (1025) i cartes de poblament i franquesa a Tarragona (1149), Tortosa (1149) i Lleida (1150) Viquipèdia

El castell de Berà erigit l'any 1040, al límit del d'Albinyana 1010 (possiblement) i, del 1049, el de Tamarit. El seu nom prové, versemblantment, del comte Berà de Barcelona (segle IX), que probablement va fortificar aquesta zona, aleshores fronterera del Gaià. El castell de Roda apareix esmentat, en relació amb el d'Albinyana, en un document del 1088.

Els monjos de Sant Pere de Casserres foren durant diversos segles senyors de Berà, senyors de Roda i senyors de Creixell, inicialment tres entitats separades, però que, més tard, Roda i Berà en formaran una sola. Per arribar als temps històricament més ben coneguts (gràcies a la documentació), que són del segle XII en endavant, ens cal remuntar-nos a una donació que el noble Mir Geribert d'Olèrdola va fer a San Pere de Cluny, poc abans del 1060 en una data no gaire precisa, car no es conserva el document original.

Mir Geribert, baró penedesenc, va liderar la rebel·lió feudal contra els règims de franqueses que Ramon Berenguer concedia als camperols. La revolta dels nobles tenia un clar objectiu; apoderar-se directament del poder i desfer-se de la tutela comtal. Les lluites van suposar l'enderrocament de l'antic sistema polític i se'n va crear un de nou l'Estat feudal. Mir Geribert d'autoproclamat príncep d'Olèrdola, l'any 1021

Roda i Berà, ja queda dit, eren dos poblats, el primer dedicat a l'agricultura i el segon a la pesca i parcialment a l'agricultura. Però durant el segle XVIII iniciaren un procés d'unió, segons el qual els pescadors de Berà s'anaren traslladant amb les seves famílies cap a Roda, perquè la pesca no els rendia prou o potser perquè, en tractar-se d'una població molt reduïda, quedaven desprotegits i havien patit massa agressions i saquejos per part de pirates i bandolers. D'aquesta integració dels dos poblats en nasqué el nou municipi, amb el nom actual de Roda de Berà, tot i que al principi i durat quasi un segle es digué encara Roda i Berà.

Roda de Berà i Creixell ara són dos municipis de la comarca del Tarragonès, el primer de 16,23 (Km²) a la frontera amb el Baix Penedès, que limita amb el Vendrell, i el segon, veí del primer, de 10,38 km². Ambdós són avui dia llocs turístics per limitar amb la Mediterrània i ser travessats pels principals eixos viaris: l'autopista del Mediterrani i la N-340. Els dos llocs varen ser, com hem dit, donats a l'Ordre de Cluny, a mitjans del segle XI per Mir Geribert, quan era lloc de frontera amb els dominis àrabs i pràcticament despoblats però en ple conflicte militar.

CASTELL DE SANT PERE DE CASSERRES

CASTELL DE CREIXELL

FOTOS: VIQUIPÈDIA

AGRICULTURA I EXPLOSIÓ IMMIGRATÒRIA

El principal mitjà de vida de Roda era l'agricultura: les garrofes, el vi, els cereals, les avellanes, les ametlles i oli d'oliva. Als voltants de l'any 1900, i ja des de mitjans del segle XIX, sota el regnat de la reina Isabel II, bona part de la població rural va veure's obligada a marxar cap a les zones urbanes, principalment al voltant de Barcelona, on es necessitava mà d'obra per treballar a les fàbriques i hi havia més possibilitats de guanyar-se la vida. A més, la nova classe social dominant, la burgesia, que havia substituït a la noblesa, sota l'abric del règim isabelí s'apropriava dels terrenys de cultiu, fent que els camperols no poguessin sobreviure al camp i haguessin de cercar feina a la indústria. Aquest procés migratori va despoblar parcialment Roda de Berà i els seus voltants, com altres indrets rurals. Més tard, a partir dels anys 50 del segle XX, a les acaballes del règim franquista, van produir-se importants moviments migratoris des de les parts més castigades d'Espanya cap a Catalunya, tradicionalment molt més dinàmica econòmicament, on s'hi tenien més possibilitats de trobar feina i en millors condicions, que també van ser atrets per la modernitat barcelonina, que els obria noves perspectives de futur. Molts d'aquests nous catalans, vinguts d'indrets com Andalusia i Múrcia, van establir-se a Roda de Berà, que ara ja no depenia tant de l'agricultura va desenvolupar la seva pròpia indústria, on no només s'hi van establir, sinó que s'hi van integrar. Tant va ser així que l'any 1989 només es treballava 258 hectàrees. L'agricultura va quedar en un no-res degut a que els pagesos (al final del segle XX) van vendre o malvendre les terres per construir-hi urbanitzacions i càmpings.(degut al desenvolupament de la indústria turística) Enrere van quedar les barraques de pedra seca i marges, obra titànica feta pels antics rodencs al llarg de molts i molts anys i les grans finques i masies, quedaren deshabitades i mig ensorrades. L'agricultura, per tant, que havia estat durant tants segles la base del manteniment econòmic del poble de Roda de Berà, va anar desapareixent durant els segles XIX i XX

Els Molins fariners construïts a les acaballes del segle XVIII, per iniciativa de Francesc de Narcís Sanegis (1738-1815) senyor en aquells anys del terme de Roda, Creixell i Berà Esmentat per Madoz en el seu *Diccionario* a mitjan segle XIX, deixaren de funcionar durant la segona meitat d'aquell segle (possiblement a la dècada del 1860 o 1870). un dels bens patrimonials més desconeguts pel rodencs, es tracta de les restes de tres molins fariners hidràulics situats esglaonadament al basant oriental de la muntanya del Cucurull, coneguts com a molins de Dalt, del Mig i de Baix. Algunes de les seves característiques els doten d'un

potencial turístic i cultural que valdria la pena explotar. Les bases dels tres molins són de grans dimensions, i els seus amplis murs fets de maçoneria, es conserven en molt bon estat. El seu interior es dividia en dos espais: la cambra on es molia, amb la maquinària corresponent, i una estança adjacent que, segons el contracte de construcció dels molins, havia encabit una llar de foc, una xemeneia, fogons i una comuna.

Provinent d'un molí de Bonastre, l'aigua hi arribava mitjançant una llarga sèquia que travessava el coll de Rapàs per una mina fluïa, a certa alçada, pel vessant de les muntanyes del Flaressó i dels Molins. Actualment l'esmentat rec es troba força malmès, ja que s'ha vist afectat negativament tant per les obres del TAV (tren d'alta velocitat) com per la construcció d'un nou dipòsit d'aigua.

Roda de Berà: Josep M. Martorell Coca (col·lecció La Creu de Terme 2006)

PARED I BARRACA (la barraca del Tomàs) DE PEDRA SECA

MOLÍ FARINER DE BAIX

CULTIU D'OLIVERES

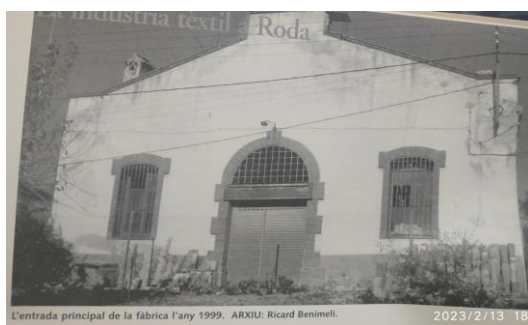

GARROFERS

FOTOS VIQUIPÈDIA

Però Roda no desaparegué gràcies a un canvi important d'activitat, en aquest cas industrial, i molta gent que va marxar de Roda i altres nouvinguts varen fer que Roda tornés a ressorgir. L'activitat turística i la construcció han estat molt importants pel creixement econòmic i urbà.

Els anys 20, la primera fàbrica que es va instal·lar a Roda va ser Textil Humet (1922-1968); a l'octubre de 1971 s'hi va instal·lar al nostre municipi Forjados Roda (1971-1975) i seguidament, al 1974, l'empresa dedicada a paraments de la llar Parimel (1974-1982) a finals dels anys 70 la fàbrica d'eines Black&Decker (1979-1999); anys després l'ajuntament va comprar uns terrenys i es va construir el polígon industrial L'Avenar inaugurat l'any 1999, actualment en ple funcionament.

TEXTIL HUMET (FOTO D'ARXIU)

POLIGON L'AVENAR DE RODA (FOTO DE VIQUIPEDIA)

EL ROC DE SANT GAIETÀ

En un indret a baix a mar, anomenat la Punta del Guineu on es troba el Roc i la Roca Foradada, i on les palmeres i els pins es dobleguen a voluntat del vent, un promotor sabadellenc de nom Gaietà Bori i Tallada, l'any 1963 va tenir la idea de construir una urbanització que recorda el Poble Espanyol de Barcelona. Encara que més modest, s'hi pot gaudir de l'arquitectura i construcció d'un claustre romànic, una porta d'estil islàmic o un edifici d'estil gòtic. També hi ha una rèplica de la porta principal de la Catedral d'Àvila . Els primers anys es va anomenar Poble Pescador i després se li va canviar el nom en record al constructor, el Sr. Gaietà. L'any 1969, va rebre la medalla de plata al *Mérito Turístico del Ministerio de Información y Turismo*. A tocar les cases del Roc i al costat de Ponent, hi ha un petit port esportiu i també un club nàutic. Actualment aquest port s'ha traslladat i ampliat amb serveis, restaurats, bars, aparcaments i botigues. A l'edifici del Club Nàutic, situat a la plaça Luis del Olmo i de propietat municipal, s'hi fan exposicions permanents, entre elles el Museu de la Ràdio de Luis del Olmo, on hi ha més de 540 aparells de ràdio de diferents èpoques des de 1820 fins l'actualitat, també premis concedits a aquest estimat i entranyable periodista nascut a Ponferrada el 1937 i que l'any 1980 fou anomenat fill adoptiu del poble. També en aquest museu hi ha un espai dedicat a l'arquitecte i artista Josep Maria Jujol, dibuixant i dissenyador, nascut a Tarragona el 16 de setembre de 1879 i que va deixar una important petjada a Roda de Berà.

ROC DE SANT GAIETÀ

PATI ANDALUÇ

MUSEO DE LA RADIO

CLUB NÀUTIC

FOTOS DE VIQUIPÈDIA

LUIS DEL OLMO (Ponferrada, Lleó, 31 de gener de 1937)

Luis del Olmo: “Roda de Berà està unida a la ràdio i a la meva vida” (14 de març del 2015)

Luis del Olmo va ser el gran protagonista de la celebració dels deu anys de Roda de Berà Ràdio (107.7 FM), l'emissora municipal que complia deu anys de vida. La sala d'actes del Museu de la Ràdio es va omplir de públic per seguir els records de part de la vida del gran periodista i de com es va implicar en la vida de Roda de Berà, des d'un llunyà dia en què l'ajuntament el va convidar a venir a la vila i se'n va enamorar.

Del Olmo ha fet conèixer Roda de Berà a tota Espanya des de fa dècades. Tot va començar amb una proposta surrealista de l'ajuntament d'aleshores, als anys 60 del segle passat: es van dirigir a ell, un periodista de ràdio molt popular, perquè els ajudés a celebrar a la vila un festival de música mediterrani que competís amb el de Benidorm, i <<sense que costés res>>, recordava el periodista. Del Olmo no ho veia gens clar, però vet aquí que va ser convidat a venir a la vila i va quedar enamorat del Roc de Sant Gaietà, l'espai urbà costaner tan peculiar, i aleshores va començar una relació que no s'ha trencat mai. El festival es va fer durant 15 anys amb les millors estrelles del moment com Montserrat Caballé, Júlio Iglésias, Lola Flores o Josep Carreras.

L'alcalde que governava en aquells anys a Roda, en Fèlix Martorell, li agrai no només això, sinó l'empenta que va donar a l'equip de futbol del poble quan va estar a punt de desaparèixer. Del Olmo ho recordava així: “Vam arribar a jugar set temporades a Tercera Divisió, jo en vaig ser president durant vuit anys i vam disputar una promoció per pujar a Segona Divisió”.

Del Olmo resumeix amb aquestes paraules la seva entranyable relació amb la vila: “Roda de Berà està unida a la ràdio i a la meva vida”.

Un altre dels grans fruits de la relació del Olmo-Roda és el Museu de la Ràdio Luis del Olmo inaugurat el 9 de juny de 2012 i que segons el locutor, “sense cap mena de dubte, és el millor del món”, amb una extraordinària col·lecció d'aparells de ràdio de diferents èpoques, de 1820 donats per ell mateix, fins a l'actualitat, i premis concedits al periodista radiofònic. El museu també disposa de 80 gravacions del programa *Protagonistas*, que estan sent digitalitzades, i molts més estris i aparells relacionats amb la ràdio. *Protagonistas* va ser un programa de

ràdio, informatiu i d'entreteniment que va començar l'1 de juliol de 1969, i va finalitzar el 13 de desembre de 2013

Entrevista realitzada amb motiu del deu anys de Roda de Berà Radio (107.7 FM) el 14/03/2015

FOTO CEDIDA PER L'AJUNTAMENT DE RODA

FIC-CAT: FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA EN CATALÀ

Avui és un gran dia per a les noies del grup de recerca, entrevistem a l'Antonio Barrero (1956) persona molt coneguda i també molt estimada aquí a Roda. L'Antonio, com li agrada que li diguin, va ser, fins fa pocs anys professor de primària i secundària per tant tothom el coneix. Una de les seves grans passions, l'altra és anar amb bicicleta, és la seva faceta de cinèfil. L'entrevista va molt ràpida, a l'Antonio li agrada parlar i corre més que jo apuntant, per tant el vam gravar i després vam redactar. Tot i anar de pressa a parlar l'entrevista dura gairebé una hora, el temps passa volant escoltant l'Antonio que parla amb tant d'entusiasme de la seva gran passió.

Antonio, explica'ns com vas començar amb la idea del festival? I així comença l'entrevista.

El Festival de Cinema de Roda va néixer gràcies a l'amor que l'Antonio Barrero (fundador i també president del Festival a més de docent i vilatà de Roda), sentia i sent per el cinema i les arts escèniques. Al voltant de l'any 2000, quan l'Antonio va presentar uns curts en català en un festival de Vilafranca i en la cloenda i lliurament de premis, la Montserrat Carulla, actriu catalana (Barcelona, 1930-2020), va dir que no podia ser que en aquest país, que hi ha tant de nivell, no es presentessin més treballs cinematogràfics en català.

El 2007, es va començar a organitzar el festival que finalment el 2008, amb el suport de l'ajuntament i sota el paraigua de l'associació Les Monges de Roda i apadrinat per Bigas Luna, es va encetar el primer festival internacional de curtmetratges en català. A la primera edició es van acceptar curts d'arreu, però subtitulats en català. La durada del festival va ser de dos dies. El jurat en aquesta primera edició el van constituir les actrius Montserrat Carulla i Rosa Renom (21 d'abril de 1963) i Albert Espinosa, guionista (5 de novembre 1973) i Jordi Folck, escriptor (1961) La inauguració va anar a càrrec de l'actor Toni Albà, humorista i actor (13 d'agost de 1961), també hi van actuar els grallers de l'entitat de les Monges. Aquesta primera edició va ser tot un èxit, tant que a la cerimònia de cloenda la Montserrat Carulla va dir "per fi neix al nostre país un festival que dona valor a les produccions que es fan en català"

A partir d'aquí i degut a l'èxit d'aquesta primera edició ja es va constituir formalment com entitat, es van redactar els estatuts, es va formar el comitè d'organització i es van presentar els documents al Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, per poder-ne gestionar formalment la sol·licitud de subvencions.

A la primera edició es van presentar curts i treballs cinematogràfics presentats des dels centres educatius. El segon any es va afegir la modalitat “joves 48 hores”. No va ser fins la cinquena edició que es va constituir el Festival com Internacional de Cinema. Gràcies a aquesta nova categoria van poder accedir al concurs els llargmetratges. Val a dir que la primera pel·lícula llargmetratge va ser *Salvador Puig Antich* de Manuel Huerca. La pel·lícula reconstrueix els darrers anys, la detenció, el procés i l'execució per mitjà de garrot vil de Salvador Puig Antich el 2 de març de 1974.

Com ens diu l'Antonio no hi havia experiència de com gestionar un festival, només l'experiència adquirida assistint a d'altres festivals, com ara el de Festival de Màlaga, Mostra de València o de Sant Sebastià. Tot el funcionament d'un festival d'aquesta magnitud, que no són poques, les van anar aprenent de mica en mica i com qualsevol mortal, tot i equivocant-se alguna vegada. Cal a dir que en ser un festival, per tant, de petit format, tot era més manejable; no hi havia catifa vermella, amb una durada de dos dies. I els actors i directors convidats no els hi oferien allotjament. Tot plegat era més simple, però no menys important.

El 2012 al festival s'incorporen llargmetratges i neix com a Festival Internacional de Cinema en Català: FIC-CAT. Va ser l'actor Joel Joan, que en aquells moments era el president de l'Acadèmia del Cinema en Català, que va suggerir aquest canvi. Sortosament en aquells moments hi havia molta més presència de cinema en català que ara. Els motius? Són diversos, però el més destacat és la manca de pressupostos.

També és cridaner que el festival s'anomeni "Internacional". Parlant amb l'Antonio, ens diu que la llengua catalana es parla a tot el món i als inicis es tenia molt d'interès a què arreu es conegués el festival. Es van enviar molts correus a tots els casals catalans de tot el món per fer-los conèixer el festival i per animar a participar-hi. La gent va respondre positivament a la iniciativa i aquell mateix any es van rebre curts de Canadà, Argentina, França, Itàlia i Alemanya entre d'altres indrets. <<Volíem que el FIC-CAT fos obert al món>>, diu l'Antonio. També es van rebre produccions de la Catalunya del Nord i el País Valencià, ses Illes Balears i de la Vall d'Aran. Un dels requeriments era, i encara és, que la llengua fos el català; també poden ser en llengua mixta, es a dir català (50%) i una altra llengua.

La Pilar Franquet (docent i integrant del comitè) és la “culpable” que el cinema funcioni tan bé als centres educatius atès que coneix tots els col·legis, instituts i universitats del Tarragonès i Baix Penedès. Amb el seu saber estar i paciència va recorrent els centres,

incentivant i motivant els nens i joves, perquè treballin aquesta àrea i presentin els seus treballs al festival. És important que aprenguin a produir i coneguin el llenguatge audiovisual com a complement de les altres matèries. És una eina que pot permetre comunicar-se i expressar-se a través del llenguatge cinematogràfic. Tant l'Antonio com la Pilar no obliden les seves arrels docents; gaudeixen anant pels centres ajudant amb el guió, el rodatge o el muntatge i edició. L'atenció que reben, ens diuen, en presentar el seus projectes, serà la mateixa que qualsevol producció que es presenti, amb un jurat especialment qualificat i amb una mirada jove per escollir les seves produccions.

Darrera d'un festival hi ha un munt de despeses, tota la feina que es fa durant tot l'any a nivell escolar i l'enrenou d'organitzar el festival: aconseguir allotjaments pels tècnics de muntatge de càmeres (la setmana del festival), estades i manutencions pels directors i actors que presenten una pel·lícula, premis en metàl·lic pels guanyadors de llargs i curts, etc., i també premi honorífic i premi Montserrat Carulla (aquets premis s'atorguen, a persones destacades a nivell cinematogràfic).

Tota aquesta mobilització i despesa no seria possible sense el voluntariat. Cal esmentar que totes les persones que fan possible el festival, començant pels directors i acabant pels voluntaris i xofers, treballen de forma totalment desinteressada. També són molt importants les subvencions, la de la Generalitat de Catalunya, la del Departament de Cultura i la de la Diputació. Cal destacar que sense l'ajuda de l'Ajuntament de Roda de Berà, que sempre ha cregut en aquest projecte i sempre l'ha recolzat tant econòmicament com a nivell d'infraestructures, el festival no seria possible atès que l'ajuntament en fa la principal aportació econòmica.

Ens diu l'Antonio que en un festival, si no, no seria festival, ja que es va més enllà d'on arriba una pel·lícula, perquè es parla amb qui l'ha fet, l'ha realitzat, l'ha muntat o l'ha escrit i es comparteixen idees, anècdotes i com va anar-ne tot el muntatge de la seva projecció... També en aquest ambient es formen pinyes, es creen contactes, gent que apraula projectes d'aquesta manera, és un punt de trobada. També les jornades professionals són molt importants durant els dies en què es realitza el festival. S'aporten idees i s'obren debats, amb aquesta indústria que és tan potent pel que fa a valors i persones i que moltes vegades per manca de recursos, diners i incentius la gent es veu obligada a desenvolupar la seva carrera professional a l'estranger.

Quan li preguntem quin futur li veu al FIC-CAT, amb un somriure d'esperança, diu que no creu pas que el festival s'acabi, però pateix per la llengua, el país, les polítiques i també demana que els que dirigeixen TV3 s'ho creguin més i promocionin i protegeixin més el català, perquè tenim un gran país amb unes grans persones al darrere! El festival tirarà endavant mentre hi hagi producció en català. Sempre s'ha treballat sota mínims, encara que hi ha hagut anys que s'ha pogut triar més, perquè hi ha hagut més volum de pel·lícules. Ens diu que els valors del festival són molts, però vol remarcar aquesta proximitat que es dona als convidats durant el festival i que gràcies al voluntariat i al comitè, que desinteressadament treballa amb l'únic objectiu de fer bé la feina, es pot tirar endavant el festival.

Finalitza l'entrevista dient que, amb tota la modèstia, el FIC-CAT és un projecte únic, que no pot deixar d'existir i ha fet molt més per la cultura, el català i el cinema en català que acadèmies i entitats culturals.

Antonio Barrero (fundador i president)

ALGUNS CARTELLS INFORMATIUS DE LA SETMANA FIC-CAT

FESTES I TRADICIONS

El pa beneït és una tradició religiosa que es transmet de generació en generació. El 24 d'agost dia de Sant Bartomeu, patró de Roda, és el nostre gran dia. La tradició de Sant Bartomeu com a patró de Roda de Berà es remunta com a mínim al segle XVI, segons s'indica en les *Ordinacions de Roda, Creixell i Barà*. Així el document manifesta que el sant venerat a Berà, llavors sufragània de Creixell, era Sant Pere. Des de les matinades a les 8 del matí pels carrers de la vila fins el ball de festa major de mitjanit al poliesportiu, tot és poc per celebrar el dia central de Sant Bartomeu. És el nostre dia, el dia gran sense cap mena de dubte! Les matinades i el toc de festa enceten el dia de bon matí per deixar pas al tradicional seguici del pa beneït, la missa solemne i la coca del goig. A la tarda ballada de sardanes i partits de futbol. La coca del goig és més petita i rodona que les coquetes allargades, guarnides amb dos ramets de flors cadascuna. Aquesta coca que porten els més grans sobre un post de fusta en forma de tauló i vestit amb una tela feta de puntes de coixí. En acabada la missa, la coca del goig se subhasta i les demés es reparteixen als fidels.

La processo del pa beneït, una tradició de generacions que perdura a Roda, prové de temps ençà i s'ha aconseguit de no perdre-la, tanmateix s'han anat afegint modificacions, això sí. Un seguit de parelles que porten la imatge del patró com a ofrena, les acompanya el seguici popular, i van a l'ajuntament a convidar a les autoritats per d'anar a l'església. Inicialment no eren parelles sinó únicament noies.

PROCESÓ DEL PA BENEÏT 1950 (FOTO D'ARXIU)

PA BENEÏT 2022 (FOTO DE TERESA FERRER)

PARRÒQUIA DE SANT BARTOMEU (Crònica de Josep Maria Nogués)

L'Església de Sant Bartomeu del municipi de Roda es va erigir a Berà on hi ha l'actual l'ermita de la Mare de Deu de Berà. Les fonts documentals en parlen de l'existència d'un nucli de poblament de Roda des del segle XI, la qual cosa ens porta a pensar en la presència a l'indret d'algun petit temple medievals. Això sembla constatar-se quan, el 1277, dos visitants de Cluny confirmen entre les possessions del priorat de Sant Pere de Casserres els castells de Creixell, Berà i Roda, amb les respectives esglésies. Les Ordinacions, per la seva par, a més de referenciar la suposada construcció d'una edificació religiosa per part del primer castlà del lloc, ens parlen de l'establiment de l'església de Roda com a nova sufragània de la parròquia de Sant Jaume de Creixell el 1566. Per aquestes circumstancies, l'altar de Sant Pere de Berà fou traslladat al lloc de Roda i col·locat al costat del seu altar major.

Amb aquestes migrades informacions, ben poca cosa podem dir de la primitiva església rodenca, tot i que sembla lògic emplaçar-la a la vora sota l'actual. A la llinda de la porta de la seva antiga sagristia (actualment capella del Santíssim) hi ha esculpida la data del 1612, interpretada com la d'inici de la construcció o bé final (Liaño 1983:264). A l'arc del cor s'hi observa la data del 1891, col·locada ambigüament de manera que pot llegir-se com a 1681, la qual cosa ha fet que hagi estat presa per alguns com la de finalització del cos central de l'edifici. A la llinda d'una de les finestres de la façana de la rectoria hi figura l'any 1700.

Tocant a la platja hi havia un poblet de pescadors que tenien l'església amb la advocació de Sant Pere. Durant el segle XVI la gent d'aquest poblet de pescadors va anar-se'n d'aquest poblets a causa dels atacs continuats que patien dels pirates sarraïns, anaren tres kilòmetres terra endins on hi havia una petita capella amb l'advocació de Sant Bartomeu, es van endur l'altar major de Sant Pere, la font baptismal, el ciri pasqual i el padró per la benedicció del terme i dels rams.

A l'Ermita de Berà es venerava la imatge d'*Ecce Homo*, una devoció introduïda pels jesuïtes. Hi ha constància que l'any 1718 aquesta imatge era a l'Església de Sant Bartomeu de Roda. Possiblement es va traslladar provisionalment al poble quan començaren les obres de l'actual Ermita de Berà, justament el mateix any, quan s'hi varen quedar.

El retaule de l'altar major de l'església de Sant Bartomeu és de fusta d'aire neoclàssic, iniciat a finals dels anys quaranta i finalitzat l'any 1954, que allotja la imatge del patró Sant Bartomeu. Així la imatge del Sagrat Cor és l'única talla que es va salvar de l'espoli de la Guerra

civil espanyola atès que uns veïns van amagar-la dins d'una bota de vi, i la talla de fusta situada en una urna de vidre que simbolitza la dormició de la Mare de Déu, feta pel caputxí pare Josep M. Vera, nascut a Vera un poble d'Almeria el 1912, i la imatge de Sant Bartomeu, també talla de fusta, de l'escultor barceloní Josep Espelta (1901-1973), així com el cancell de fusta de Josep M. Jujol, tot i que les vidrieres originals van desaparèixer.

LA DORMICIÓ DE MARIA (FOTO GRUP RECERCA)

ECCE HOMO (FOTO D'ARXIU)

En la visita pastoral del 5 de gener de 1828, en l'inventari que es va fer, s'esmenten, entre altres objectes d'orfebreria, la Veracreu de plata que porta incrustada un petit fragment de fusta de la suposada creu de Jesús, i la Custòdia de plata, també anomenada *ostensori* o *ostensorium* (del llatí *ostendere*, "mostrar") i on es col·loca l'hòstia després de ser consagrada, aquesta amb peu de llautó platejat, cal destacar que ambdues peces es conserven en bon estat)

Església de Sant Bartomeu (Patrò de Roda de Berà)

INTERIOR DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL
FOTOS: LLORENÇ MIRÓ

SANT BARTOMEU

MARE DE DÉU DE BERÀ

El 1837 l'església de Roda assolí el rang de parròquia pròpia i es va independitzar de la de Creixell d'on era vicaria. L'any 1858 la població anava creixent, l'església es feia petita, i per tant, era menester d'engrandir-la. El 1863 el consistori va comunicar als caps de família que era necessari de donar empenta a aquest projecte. Per fer-ho es necessitava l'ajuda econòmica dels rodencs. El vilatans van acceptar cedir els animals i treballar per torns, però no podien contribuir-hi econòmicament, perquè una plaga, la fil·loxera, havia fet malbé les vinyes, causant un greuge econòmic pels vilatans i la situació no ho permetia.

El 1880 Roda havia incrementat la població gràcies a les bones collites i cultius divers garrofes, oliveres, ametllers, i a la davallada de mortalitat infantil. Un dels factors principals que va incrementar la població va ser la rotació de cultius, que combinava cereals amb farratge, cosa que nodria la terra i a més proporcionava aliment pels animals, proporcionant també més fems i, per tant, fertilitzant. En la visita pastoral del 5 de maig de 1882 l'arquebisbe va insistir en la manca d'espai a l'església.

Aquest cop els rodencs van intentar posar remei al problema amb una solució d'envergadura: la construcció d'una nova església en un lloc proper a la ja existent. L'any 1882 l'arquitecte Ramon Salas i Ricomà (Tarragona, 29 d'abril de 1848 – 4 d'abril de 1926) va dissenyar els plànols d'aquest gran projecte, que no es va realitzar.

Els rodencs, per fi, van emprendre les obres de l'eixamplament del temple, que va afegir a l'original la part que correspon a l'actual cor, la façana i el campanar. Marià Bonan Canyelles, paleta i vilatà de Roda, fou el qui va dissenyar els plànols de l'obra, assumint les tasques d'arquitecte, dirigint i treballant-hi personalment des del principi fins a la fi. L'obra s'anava

fent per etapes, ja que els rodencs hi col·laboraven desinteressadament amb la seva força de treball personal i amb la cessió de carros i bestiar pel transport de materials.

No hi ha constància de la data d'inici de les obres, però el 24 d'agost de 1896 es va inaugurar el campanar de 32 metres d'alçada, que substituïa l'anterior. Les obres d'eixamplament del temple segurament van finalitzar cinc anys abans de la inauguració del campanar.

L'any 1934 el Mn. Magí Pujol Soler es va posar en contacte amb l'arquitecte Josep M. Jujol que estava remodelant la casa de la finca de la família Carreras construïda el 1817. La família Carreras era molt religiosa i es va fer construir una capella a la finca. Durant la Guerra civil espanyola, la capella va ser incendiada i posteriorment restaurada per aquest destacat arquitecte. Mn. Magí va encarregar a Josep M. Jujol un projecte per dignificar el presbiteri del temple.

L'any següent Josep M. Jujol va presentar un ambiciós pla de restauració que afectava tota l'església. Aquest projecte va ser acceptat amb entusiasme per part de la junta parroquial, però es va decidir d'executar-lo per etapes.

El 1935 es renovà la mesa de marbre marró de l'altar major, que actualment es conserva en bon estat. També substituïren l'enrajolat del presbiteri per un meravellós paviment de marbre i fusta. Es va construir un nou cancell. En Josep M. Jujol també va dissenyar el sagrari del Santíssim pel monument del Dijous Sant, que avui és el sagrari de la capella del Santíssim, i els bancs de fusta pels fidels. L'any 1936 va dissenyar i col·locar els extrems dels presbiteri unes petites baranes de ferro forjat.

SAGRARI DE L'ALTÍSSIM

BARANES DE FERRO FORJAT

PAVIMENT DE MARBRE

FOTOS: GRUP DE TREBALL

El matrimoni Pasqual Carreras foren uns importants mecenes i benefactors de l'església de Roda. El pare d'Elvira Oliva esposa de Pasqual Carreras, havia fet fortuna a Amèrica i enviava els diners a la seva filla per que administrés i comprés finques. El matrimoni Carreras també

pagà els bancs de fusta per als fidels de l'església, que afortunadament es van salvar de la Guerra i encara s'utilitzen avui i van regalar el seu cotxe de cavalls per transformar-lo en carro mortuori. Totes aquestes millores foren finançades amb el seu patrimoni particular

Tot i que l'any 1936 s'anaven restaurant i recuperant els daurats de l'altar major, però el 18 de juliol va esclatar la guerra civil espanyola per la sublimació feixista que va fer un cop d'estat fallit: i tot es va aturar, l'església va ser ocupada i saquejada.

El gener de 1939, en acabar la guerra, es va recuperar ràpidament l'activitat parroquial. Mn. Magí Pujol es va incorporar a la parròquia i va oficiar les primeres misses a la sala de Cal Virgili que era una casa pairal davant de l'església (l'esmentada casa va ser enderrocada per fer-hi una plaça urbana). L'Església de Sant Bartomeu després de la guerra va quedar malmesa i plena de brutícia, en molt mal estat. El 20 de gener de 1939 les tropes franquistes arribaren a Roda de Berà. A partir d'aquell moment, s'iniciava un període llarg, els primers anys dels quals estaven marcats per la gana, el racionament pràcticament fins a la dècada dels anys cinquanta i també per les represàlies contra els vençuts, depuracions ideològiques. El punt final del conflicte bèl·lic significava la construcció d'un nou règim autoritari, tant pel que fa a les formes com a la ideologia. El 12 de febrer de 1939 es va fer l'acte de reconciliació i benedicció del temple. I el 10 d'abril es va fer el mateix a l'Ermita de Berà.

Amb el desig de continuar el projecte iniciat l'any 1935 per en Josep M. Jujol, el Mn. Magí va tornar a contactar-lo per un nou projecte. L'arquitecte va dissenyar un impressionant projecte de restauració per l'església, però aquest no es va arribar a materialitzar.

El 12 de maig de 1940, per la festa de Pentecosta, es van beneir i col·locar les tres noves campanes. El 24 d'agost del mateix any, la imatge de Sant Bartomeu va tornar a presidir el presbiteri. Un any més tard, el dia de la festa major, es va restituir la imatge de Sant Josep. El 12 de maig de 1949 es va presentar a la comissió diocesana d'art sacra de l'Arquebisbat de Tarragona el plànol del nou retaule de l'altar major, dissenyat per l'escultor Joan Sotoca Montserrat i fill de Reu. Sotoca va ser un notabilíssim escultor especialitzat en imatges religioses. Aquesta comissió va acceptar el projecte amb alguns canvis. Va trigar cinc anys a completar-se l'obra a causa del seu elevat cost.

La Confraria dels Dolors, a la dècada dels anys 60, va adquirir la talla de la dormició de Maria. Segons la tradició cristiana, com Maria de Natzaret era plena de gràcia no tenia pecat original d'Adan i Eva i, per tant no pot morir, així que es va adormir-se abans de ser assumpta al cel,

on va entrar en carn i sense morir, cosa que justifica que reti culta a la Mare de Deu con si fos una divinitat. L'escultura va ser encarregada a l'escultor i pintor Josep Maria Vera, frare caputxí de Tarragona. Es va beneir el 15 d'agost de 1963.

El 24 de novembre de 1984 es va estrenar l'òrgan electrònic, regal d'un rodenc anònim. Gaudir d'aquest òrgan va suposar pels feligresos poder acompanyar totes les cerimònies religioses amb més alegria i devoció.

Les últimes obres importants que es van fer a l'església van començar l'octubre de 1996 i van durar nou mesos, es va rebaixar les capelles laterals fins a deixar-les a nivell del cos central i s'obriren portals quadrats de comunicació entre elles. També a dreta i esquerra i ocupant el lloc de part de l'antic cementiri i entrada de la rectoria, es va guanyar espai i amplitud total allargant les antigues capelles, i també es va instal·lar calefacció i aire condicionat.

El 4 de setembre de 2020 el Mn. Antonio Rodríguez Moreno va prendre el relleu del Mn. Jaume Roig com a rector titular de la parròquia. Pocs dies abans de Nadal el nou rector va inaugurar una important millora en la il·luminació del temple, substituint les antigues llampares per llums LED. El març del 2021 van ser restaurades i tornen a ocupar llocs destacats dins de l'església diverses imatges que estaven deteriorades i guardades. També es va restaurar l'enfustat i el meravellós paviment de marbre i fusta del presbiteri.

Amb la iniciativa d'un grup de feligresos, es va adequar la sala gran dels baixos de la rectoria convertint-la en un petit museu per dignificar moltes peces d'art sacre, anteriors i posteriors a la Guerra civil, que romanien, conjuntament amb les esmentades imatges en estat de semi abandonó a les golfes de la rectoria. El 19 de gener de 2022 el arquebisbe de Tarragona, el Dr. Joan Planelles, va inaugurar el museu parroquial i també va inaugurar el quadre del baptisteri de la pintora Ingrid Garcia (Barcelona, 1968)

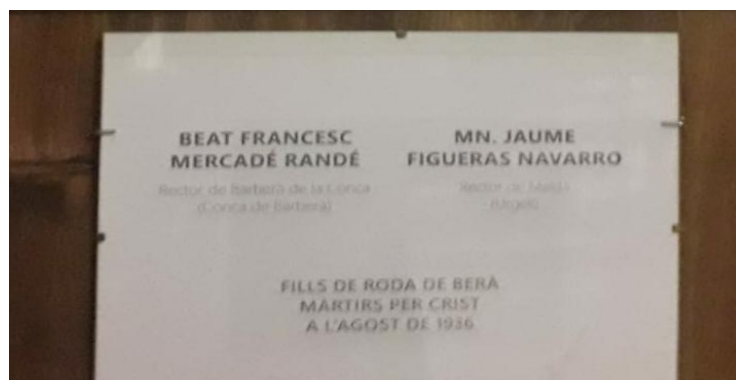
MUSEO PARROQUIAL (FOTOS GRUP DE TREBALL)

El 20 de novembre del 2022 es va inaugurar la remodelació de la capella de l'*Ecce Homo*, tot col·locant un senzill retaule de fusta. També el mateix dia es va col·locar un altre retaule de

fusta a la memòria als dos sacerdots, fills de Roda, en Francesc Mercadé Randé i el beat Mn. Jaume Figueres Navarro, màrtirs de la Guerra Civil espanyola.

En el període que va de 1936 a 1939, són nombroses les denúncies al Comitè Antifeixista des de el problema derivats pel presumpte frau en la distribució d'aliments (sobretot la carn i el pa) fins el fet de tenir ràdio i escoltar emissores franquistes o bé manifestar-hi una certa sintonia.

El fins llavors secretari Josep Hierro , el metge Josep Pujol o l'agutzil Joan Rius foren expedientats, Josep Martí Navarro i Joan Mercadé Mercadé foren empresonats acusats d'activitats feixistes i condemnats a mort el 8 de gener del 1937, amb pena revisada per reclusió perpètua el 27 de gener del mateix anys 1937. Salvador Güell Mercadé , dirigent de la Lliga, fou executat el 15 de novembre del 1936 a Moncada quan tenia 39 anys, També foren executats Antoni Martí Navarro i els preveres Francesc Mercadé i Jaume Figueres. Són algunes de les conseqüències d'un període de guerra en què s'intentà fer també la revolució social promoguda pels sectors sindicals de caire anarquista.

ESQUERRA MN. FRANCESC MERCADÉ

DRETA MN.JAUME FIGUERES NAVARRO

FOTOS GRUP DE TREBALL

CONSIDERACIONS FINALS:

Mitjançant aquest treball hem après moltes coses del nostre poble que no coneixíem, sobretot les dones del grup que no en som filles. Poder fer trobades amb el nostre grup per poder atresorar informació per aquest treball de recerca ha suposat fer noves amistats, a part d'aprendre cada dia alguna cosa nova. Realment ha estat molt enriquidor haver pogut elaborar aquest petit recull d'història i vivències de Roda de Berà. Recopilar informació, fer trobades, treballar en grup i a la vegada implicant-se cada una de nosaltres en treballar en algun tema en concret, i també ha estat divertit fer entrevistes i fotografies.

Roda de Berà és un poblet de la comarca del Tarragonès ubicat a la Costa Daurada, i avui la majoria de gent del poble viu del turisme i una mica de l'agricultura i el comerç, però durant molts d'anys la població que subsistia gràcies a l'agricultura, la pesca i la ramaderia, era constantment espoliada i saquejada pels sarraïns i pels conflictes polítics i militars d'Espanya i Catalunya. La pau i prosperitat era inabastable pels vilatans, la història ens explica que la fam, les guerres i les penúries hi eren molt presents en aquells anys.

Però avui ens quedarem en la part positiva, sense oblidar-nos tampoc de la negativa. Tot ens resulta molt interessant per entendre el present, les vivències de Roda i la gent que ha passat per la nostres terres, tant en l'època de fa 5000 anys, com en l'època romana de l'any 218 aC, com en el segle X, també el XVII i fins a l'actualitat, atès que tots i totes han contribuït i han deixat una petjada a aquesta vila que fa que perduri per sempre. De la història se n'aprèn molt: els vilatans de Roda són i han estat sempre solidaris, ajudant desinteressadament quan ha calgut i així poder millorar la vida de les persones i del poble.

ESTEM MOLT FELICES D'HAVER GAUDIT DEL CURS DE LA UNIVERSITAT DE LA EXPERIÈNCIA I D'HAVER TINGUT L'OPORTUNITAT DE FER UNA RECERCA TAN ENRIQUIDORA.

GRÀCIES...PER LLEGIR EL NOSTRE TREBALL!